

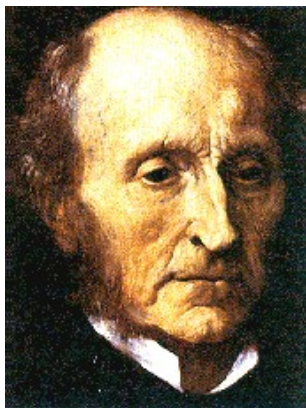
## Mill, John Stuart (1806-1873) HIST. `stuartmi.wav', `play"]



Filòsof i economista anglès, nascut a Londres, un dels principals representants del neoempirisme anglès del s. XIX. Educat pel seu pare, **James Mill** (Stuart és cognom afegit en agraïment a un benefactor de la família), no va freqüentar pràcticament l'escola, però als 14 anys disposava ja d'una educació clàssica rigorosa. Als 16 anys ingressa en la «East India Company», empresa en què aconsegueix càrrecs de responsabilitat i en la que roman fins a la seva dissolució, el 1858. Rebutja un càrrec oficial per a afers exteriors de l'Índia i és membre del Parlament durant el trienni 1865-1868. Viu entre Londres i Avinyó, on havia mort, durant un viatge per França, la que des de 1852 era la seva dona, Harriet Taylor, amb qui havia conviscut platònicament i compartit interessos intel·lectuals des de 1831 i amb qui es va casar tres anys després que enviudés del seu marit.

Molt influït filosòficament pel seu pare i per les idees de **Bentham**, les obres de les quals, que li havien entusiasmat de jove, havia contribuït a difondre -funda amb el seu pare i Bentham, el 1821, una «Societat utilitarista», reemplaçada tres anys després per una «Societat de debat»-, després d'una depressió patida als vint anys, s'interessa per les noves orientacions que li arriben de lectures de Wordsworth, **Saint-Simon** i **A. Comte**: a les seves idees de sempre i a la formació estrictament intel·lectual rebuda del seu pare, afegeix una major obertura cap a la sensibilitat de sentiments i a una major valoració de la dimensió social i històrica del coneixement teòric i pràctic.

La filosofia de John Stuart Mill és, com a conseqüència de totes aquestes influències, una reelaboració de la tradició **empirista** i liberal anglesa, de l'**utilitarisme** i de l'esperit **positivista**.



En el *Sistema de lògica raciocinadora i inductiva* (1843), obra que li va donar una ràpida i sòlida fama, sosté la tesi que l'empirisme i una filosofia basada en la **experiència** obtenen millors resultats, *amb vista a millorar la societat*, que qualsevol altra. Enfront de la teoria de la **deducció** clàssica, basada en el **sil·logisme**, el caràcter de **raonament circular** del qual ataca, sosté que tot coneixement arriba per l'experiència, construeix la seva pròpia teoria de la **inducció**, coneguda com a *mètodes o canons de Mill* i defensa la raonabilitat de la creença en el principi de la **uniformitat de la natura**. Distingeix, a més a més, entre lleis de la natura, és a dir, lleis causals, i meres lleis empíriques, que són **generalitzacions** de l'experiència.

En el seu tractat de lògica argumenta que la vida humana i social tampoc hauria de quedar exclosa dels plantejaments científics empírics; advoca per l'existència d'una nova ciència, que hauria d'anomenar-se **etologia**, i l'objecte de la qual haurien de ser les lleis de la **societat**. I, adoptant la perspectiva de la **lleï dels tres estats** de **Comte**, considera l'estat actual com l'estat *especulatiu* de la humanitat, del que ha de sorgir un coneixement científic de la realitat social.

El coneixement científic de les lleis empíriques que determinen la realitat humana i social és totalment compatible amb la intervenció de l'home en els afers socials i polítics i amb l'afirmació decidida de la llibertat humana individual. En *Els principis de l'economia política* (1848), fa de la distribució de la riquesa el problema fonamental de l'economia política, i en *Consideracions sobre el govern representatiu* (1861), assenyala la característica essencial de la democràcia, que és ser prou representativa de les minories; només així és millor que qualsevol govern monàrquic o aristocràtic. En *Sobre la servitud de les dones* (1869), destaca que un de la fallada de representativitat està en no reconèixer el dret de vot a les dones; tesi summament ben rebuda per les sufragistes de final de segle. *Sobre la llibertat* (1859) és una altra de les seves grans obres, comparable a *Sistema de lògica*. La llibertat de què s'ocupa és la **llibertat** de l'individu en societat, la d'*acció*, que s'exterioritza en llibertat de pensament,

expressió, associació i l'exercici dels altres drets civils, però no aquella que suposa defensa i protecció de l'individu enfront dels *abusos* o *opressió* del poder -que se suposa que ja ha d'estar defensada en un estat democràtic-, sinó la que ofega la «tirania de la majoria», o de la *massa*, o de l'opinió dominant (**veure text**).



La cohesió moral que necessita una societat ha de provenir de la **ètica**. La que proposa Mill, en *Utilitarisme* (1863), és l'ètica del **principi utilitarista** (**veure text**), segons el qual la bondat d'una acció correspon a la major quantitat de felicitat del nombre més gran possible de persones, i on «felicitat» és presència de plaer i absència de dolor. A les idees de **Bentham** respecte d'això, hi afegeix Mill la de la **qualitat** del plaer. A l'**egoisme** ètic que suposa el principi utilitarista, contraposa Mill, com a contrapès, la reflexió que no hi ha felicitat pròpia sense la percepció de la felicitat dels altres (**veure text**). Representa això l'aportació de l'**altruisme** de Comte al principi utilitarista.

L'empirisme epistemològic de Mill procedeix de **Hume** i de **Berkeley**; és fenomenista, per tant. El coneixement de l'home aconsegueix només els **fenòmens**. En aquest context, **causa** (que indaga justament amb els seus «cànons» inductius) és l'«antecedent, o concurrència d'antecedents, del que depèn invariablement i incondicionadament el conseqüent». De semblant manera, defineix la matèria com «possibilitat permanent de sensació».

---

### **[Text del capítol IV de Sobre la llibertat \(Inclòs a les proves de les PAAU curs 2005-2006\)](#)**

**[Enllaç a "Sobre la libertad" \(Text complet en castellà. Format PDF\)](#)**



#### **Obres principals de John Stuart Mill**

*Collected Works*, ed. por F.E.L. Priestley y J.M. Robinson, University of Toronto Press, Toronto-Londres 1963s.

#### **Traduccions al català.**

*Sobre la llibertat*, Laia, Barcelona, 1983.

*Sobre la llibertat*, Educació, Materials de filosofia, Universitat de València, 1991.

*L'utilitarisme*, Edicions 62, Barcelona 2006.

#### **Traduccions al castellà:**

*Comte y el positivismo*, Aguilar, Buenos Aires 1972.

*Principios de economía política*, FCE, México 1978.

*Capítulos sobre el socialismo y otros escritos*, Aguilar, Madrid 1979.

*Tres ensayos sobre la religión*, Aguilar, Buenos Aires 1982.

*El utilitarismo*, Alianza, Madrid 1984.

*Sobre la libertad. El utilitarismo*, Orbis, Barcelona 1984.

*Del gobierno representativo*, Tecnos, Madrid 1985.

*Sobre la libertad*, Alianza, Madrid 1986.

*Autobiografía*, Alianza, Madrid 1987.

---

**Enllaços d'interès:**

<http://www.jsmill.com/SP/>

<http://usuarios.lycos.es/Cantemar/Stuart.html>

<http://alcoberro.info/V1/utilitarisme.htm>

<http://alcoberro.info/V1/utilitarisme3.htm>

<http://alcoberro.info/V1/utilitarisme9.htm>

<http://alcoberro.info/V1/utilitarisme6.htm>